

Terhokodin toiminnan palvelukuvaus

1. Tausta

HUSilla ja Terhokodilla on vuodesta 2015 yhteistyösopimus Terhosäätiön tuottamasta saattohoidosta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella. Vuonna 2015 mukana olivat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi ja Kauniainen. Uudessa sopimuksessa mukana ovat Helsinki, Espoo ja Vantaa.

Sopimuksen mukaan Terhokoti toimii HUS alueen vaativan erityistason saattopalvelujen tuottajana. Sopimus koskee Terhokodin osastohoitoa. Terhokodin vuodeosasto käsittää 17 potilaspaikkaa. Maksusitoumusta Terhokodin vuodeosastohoitoon haetaan HUS palliatiivisen keskuksen ylilääkäriltä. Potilaiden sisäänotosta ja hoitoon tulojärjestyksestä päättää Terhokodin ylilääkäri.

Potilasohjauksen ja koko palveluketjun toimivuuden kannalta Terhokodin rooli HUS shp palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palveluketjussa kuvataan kaikkien toimintojen osalta mukaan lukien Terhokodin avohoito. Terhokodin avohoidon toiminta kuvataan myöhemmin vuoden 2021 aikana.

Terhokodin toiminta ja toiminnan nykytilan kuvaus perustuu STM raportteihin Raportteja ja Muistioita 2019:68. Suositus palliatiivisen hoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta Suomessa. Palliatiivisen hoidon asiantuntijaryhmän loppuraportti sekä Raportteja ja muistioita 2017:44. Palliatiivisen ja saattohoidon järjestäminen. Työryhmän suositus osaamis- ja laatukriteereistä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmälle ja kansallisiin käypähoitosuosituksiin, Palliatiivinen hoito ja saattohoito. Palvelukuvaus sisältää Terhokodin toiminnan puitteet ja STM laatukriteereiden mukaisen henkilökunnan, osaamisen ja psykososiaalisen tuen sekä palliatiivisen hoidon ja saattohoidon erityistasolle (taso B) että vaativalle erityistasolle (taso C).

2. Terhokodin vuodeosaston toiminnan kuvaus

2.1 Puitteet

Tilat ovat kodinomaiset ja saattohoitoon soveltuvat, pääasiallisesti yhden hengen huoneita. Tiloissa on huomioitu läheisten tarpeet, kuten läheisten mahdollisuus yöpyä potilaan luona ja läheisille suunnatut sosiaaliset tilat. Erityistä huomiota on kiinnitetty lapsiperheiden tarpeisiin. Tiloissa on vainajan tapaamiseen hiljentymishuone.

2.2 Henkilökuntamitoitus ja osaamisvaatimukset

Henkilökuntarakenne ja -mitoitus sekä henkilökunnan koulutus ja osaaminen ovat STM suositusten mukaisia.

2.23 Henkilökuntarakenne

Henkilökunta koostuu moniammatillisesta asiantuntijatyöryhmästä, johon kuuluu lääkärit, sairaanhoitajat, psykososiaalisen tuen ammattilaiset, erityistyöntekijät kuten sosiaalityöntekijä ja fysioterapeutti tai toimintaterapeutti, sekä henkisen ja hengellisen työn ammattilaiset. Osasto tekee yhteistyötä yliopistosairaalan kivunhoidon ja muiden erikoisalojen ammattilaisten kanssa. Osastolla toimii vapaaehtoistyöntekijöitä ja vertaistukiryhmiä potilaille ja läheisille.

2.24 Henkilökuntamitoitus ja tavoitettavuus

Osaston sairaanhoitajamitoitus on 1,2 sairaanhoitajaa/vuodepaikka ja lääkäreiden vähintään yksi lääkäri/8–10 vuodepaikkaa. Osastolla on koulutuspaikka palliatiivisen lääketieteen erityispätevyyttä suorittavalle lääkäreille. Lääkäripäivystys on järjestetty 24/7.

2.25 Henkilökunnan osaaminen

Lääkäreillä ja sairaanhoitajilla on erikoistumiskoulutus palliatiiviseen lääketieteeseen ja hoitoon. Hoitohenkilökunnalla on toiminnan edellyttämät lääkehoitoluvat (LOVE tentti). Henkilökunnalla on hyvät vuorovaikutustaidot, myös vaativissa tilanteissa. Henkilökunnalla on kokemusta ja osaamista saattohoidosta eri kulttuureissa ja valmiudet psykososiaaliseen, henkiseen ja hengelliseen tukeen.

Erityistason psykososiaalista tukea tarjoavat alan ammattikoulutuksen saaneet työntekijät (psykologit, psykoterapeutit, psykiatrit tai psykiatriset sairaanhoitajat). Eksistentiaalisen tuen ammattilaisilla on sairaalasielunhoitajan erityiskoulutus tai psykososiaalisen tuen ammattikoulutus. Työryhmään osallistuvilla erityistyöntekijöillä on täydennyskoulutusta ja näyttöä palliatiivisesta osaamisesta.

Henkilökunnalle järjestetään jatkuvaa täydennyskoulutusta (henkilökohtainen koulutussuunnitelma) sekä säännöllistä työnohjausta.

2.3 Lääkehuolto

Osastolla on käytettävissä osastofarmasia ja valmius toteuttaa lääkehoito eri annostelureitein (mm. iv, sc, peg, epiduraalinen ja intratekaalinen).

2.4 Tietojärjestelmät

Potilastietojärjestelmän kanta-arkistoyhteys toteutetaan vuoden 2021 aikana, mikäli tilaajilla on valmius sähköiseen ostopalveluvaltuutukseen. Palveluntuottaja huolehtii riittävästä tietoturvasta.

2.5 Tehtävät ja vastuut

Osastolla on valmiudet toteuttaa ympärivuorokautisesti vaativan erityistason palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa.

Osasto toimii tukiosastona kotisaattohoidossa oleville potilaille mahdollistaen mm. intervallihoitojaksot ja suoran pääsyn osastohoitoon tilanteen niin vaatiessa.

Kaikille potilaille tehdään hoitoon tullessa elämän loppuvaiheen hoitosuunnitelma tai päivitetään olemassa oleva suunnitelma, jota edeltää moniammatillinen hoitoneuvottelu potilaan ja potilaan suostumuksella läheisten kanssa. Hoitosuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

Hoito on perhe- ja potilaslähtöistä käyttäen omahoitajamallia. Hoidossa huomioiden potilaan kulttuuriset ja vakaumukselliset tarpeet.

Potilaiden oireita ja vointia seurataan systemaattisesti ja tulokset kirjataan potilasasiakirjoihin. Potilaiden ja läheisten elämänlaatua ja hoitotyytyväisyyttä seurataan säännöllisesti.

Osastolla on valmius tehdä pleura- ja askitespunktioita ultraääniohjauksessa. Osastolla on valmius ja osaamista palliatiivisesta sedaatiosta mukaan lukien valmius hätäседаatioon 24/7.

Läheisille järjestetään tukea ja mahdollistetaan osallistuminen potilaan auttamiseen. Läheisille järjestetään tukea myös potilaan kuoleman jälkeen.

Osasto ja henkilökunta osallistuvat terveydenhuollon ammattilaisten opetukseen ja koulutukseen, sekä tutkimukseen ja hoidon kehittämiseen itsenäisenä yksikkönä, mutta myös yhdessä yliopistosairaaloiden kanssa.

2.6 Kirjalliset toimintaohjeet

Vuoden 2021 aikana kuvataan—Terhokodin rooli vaativan erityistason saattohoidon tuottajana palveluketjussa. Kuvaus sisältää alla mainittujen vaativan erityistason toimintojen kirjalliset kuvaukset.-Palveluketjukuvaus tehdään HUS Palliatiivisen keskuksen, Terhokodin ja kuntien edustajien yhteistyönä.

2.61 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tuen prosessin kuvaus osana HUS shp:n palveluketjua
Vaativan erityistason saattohoitoa tuottava osasto on erikoistunut nuorten ja lapsiperheiden saattohoitoon ja tukemiseen. Henkilökunnalla on kokemusta perhetyöstä ja erilliskoulutus perhetyöhön esimerkiksi Lapset puheeksi- keskustelun tai vastaavan menetelmän avulla. Osaamista pidetään yllä säännöllisellä täydennyskoulutuksella.

Palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa olevan lapsipotilaan ja lapsen ja nuoren, jonka vanhempi tai läheinen on palliatiivisessa hoidossa tai saattohoidossa, hoitotiimiin kuuluu psykososiaalisen tuen ammattilaisia, jotka ovat perehtyneitä lasten ja nuorten tukemiseen ja perhetyöhön.

Hoito toteutetaan yhteistyössä lapsen tai nuoren hoidosta vastaavien tahojen kanssa sekä eri viranomaisten kanssa kuten koulujen, koulukuraattorien ja -psykologien, päiväkotien, neuvoloiden, perheneuvoloiden, lastensuojelun, kaupungin perhetyön, sekä lasten- ja nuorten psykiatrian kanssa lapsen ja nuoren tuen jatkuvuuden turvaamiseksi myöhemmässä elämässä. Lapsen ja nuoren perheen tuesta potilaan kuoleman jälkeen tulee huolehtia yhdessä hoitavan tahon ja viranomaisten kanssa.

2.62 Läheisten tuki (bereavement)

Läheisten tuki on järjestetty potilaan hoidon aikana ja myös kuoleman jälkeen. Läheisille on vertaistukiryhmiä.

2.63 Vapaaehtoistyö

Osastolla toimii monipuolinen vapaaehtoistyö. Vapaaehtoistyö on osa osaston päivittäistoimintaa. Vapaaehtoiset ovat saaneet koulutuksen toimia vapaaehtoisena terveydenhuollon yksikössä huomioiden saattohoitoon liittyvät erityispiirteet. Vapaaehtoistyöstä on kirjallinen suunnitelma ja ohjeistus.

2.64 Vaikeahoitoisen psyykkisen/psykiatrisen ja somaattisen oireilun konsultaatiot

Vaikeita hoidollisia, niin somaattisia, psykososiaalisia kuin eksistentiaalisia, tilanteita varten on toimintasuunnitelma kyseisen erikoisalalan konsultaatioita varten-

2.65 Sedaatio

Osastolla on kirjallinen suunnitelma ja ohje palliatiivisesta sedaatiosta, jossa on kuvattu sedaatioon valmistautuminen ja sen toteutus. Osastolla on valmius toteuttaa palliatiivinen sedaatio 24/7. Osastolla on erillinen ohje hätäsedaatiosta ja valmius 24/7 sen viiveettömään toteutukseen. Henkilökunnalla on kokemusta ja koulutusta palliatiivisesta sedaatiosta, jota ylläpidetään säännöllisellä täydennyskoulutuksella.

2.66 ALS potilaan hoito

ALS potilaita hoidetaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun ALS potilaiden palliatiivisen hoidon hoitoketjun kanssa. Henkilökunnalla on kokemusta ja erityisosaamista (lisäkoulutus) ALS potilaiden palliatiivisesta hoidosta ja saattohoidosta, jota pidetään yllä säännöllisellä täydennyskoulutuksella. Osastolla järjestetään myös lyhytaikaisia periodijaksoja lääketieteellisiin ja psykososiaalisin perustein. Osastolla on valmius hengityksen non-invasiiviseen tukemiseen yhteistyössä HUS keuhkosairauksien klinikan kanssa (mm. NIV, imulaitteet, happirikastin). ALS potilaiden hoitoon ja kuntoutukseen tarvittavat apuvälineet ja kommunikaatiovälineet ovat käytettävissä ja HUS Neurologian klinikan kanssa yhteistyössä huolehditaan tarvittavista erityistyöntekijöiden palveluista. Saattohoidossa oleville ALS potilaille on 24/7 tuki huomioiden vierellä olo, hälytys- ja kommunikaatiojärjestelmät avunsaannin turvaamiseksi. ALS potilaiden läheisille järjestetään heille erikseen suunniteltua tukea.

3. Lääketieteellinen yhteistyöryhmä

Toiminnan seuraamiseksi ja kehittämiseksi on nimetty Terhokodin, HUS, Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteistyöryhmä. Kyseessä on operatiivinen ryhmän. Yhteistyöryhmän nimeää ohjausryhmä ja se raportoi ohjausryhmälle. Yhteistyöryhmä kokoontuu kerran kahdessakuukaudessa pois lukien kesälomakuukausi. Yhteistyöryhmä kokoontuu myös, jos sopijapuoli sitä pyytää.

3.2 Yhteistyöryhmän jäsenet

- HUS: HUS Palliatiivisen keskuksen ylilääkäri ja osastonhoitaja tai apulaisosastonhoitaja

- Terhokoti: Terhokodin johtaja, ylilääkäri ja ylihoitaja
- Espoo: Espoo polikliinisten ja kotiin vietävien palveluiden päällikkö ja ylilääkäri
- Helsinki: Helsingin sairaalan saatto-osaston apulaisylilääkäri ja kotisairaalan osastonhoitaja
- Vantaa: Vantaan kuntoutusosastojen ylilääkäri ja kotisairaalan osastonhoitaja

3.3 Seuranta

Yhteistyöryhmän tehtävänä on :

- Arvioida potilasohjauksen toteutumista
 - hyväksytyt ja hylätyt maksusitoumukset
 - lähettämiskriteerit ja niiden toteutuminen
 - lähettävät tahot ja kunnat
- Tunnistaa ja arvioida, mitkä potilasryhmät hyötyisivät Terhokodin palveluista ja kehittää tarvittaessa uusia palvelumuotoja näille ryhmille
- Seurata Terhokodin palveluiden käyttöä ja toimintaa eri potilassegmenteissä
- Seurata hoitoon pääsyä
- Seurata henkilöstön koulutusta ja osaamista
- Seurata toimintakuluja mm. lääkekuluja
- Seurata toimintaohjeita ja erityistason toimenpiteiden käyttöä mm. sedaatiot ja invasiiviset hoitotoimenpiteet
- Opetuksen, koulutuksen ja tutkimuksen edistäminen ja hoidon kehittäminen
- Yhteistyö Terhokodin, HUS ja kuntien välillä, sekä keskinäiset palautteet

Palveluntuottaja sitoutuu käyttämään kansallisesti sovittuja palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa käytettyjä ja yhteistyöryhmässä sovittuja mittareita.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on myös edistää Terhokodin, HUS:n ja kuntien välistä yhteistyötä palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palveluketjun toiminnan edelleen kehittämiseksi.